

Consfătuirea revistei „Viitorul social” cu cititorii: Craiova, martie 1983; Constanța, iunie 1983

Redacția revistei „Viitorul social” a organizat la Craiova și Constanța, în trimestrul al doilea al acestui an, două consfătuiri cu cititorii săi, urmărind, pe de-o parte să cunoască prin dialog direct, modul în care sînt recepționate și valorificate materialele difuzate de revistă, iar pe de altă parte să obțină observațiile, sugestiile, propunerile și așteptările cititorilor față de o asemenea publicație științifică cu profil sociologic și politologic.

La cele două întâlniri de lucru, organizate cu sprijinul Comitetelor județene ale P.C.R., Dolj și Constanța, au participat un mare număr de specialiști din producție, cercetători, cadre didactice, activiști de partid și de stat, ai organizațiilor de masă și obștești, lucrători din instituții social-culturale, din presă și celelalte mijloace de comunicare de masă. Din partea revistei au participat redactorul șef Ion Iordăchel, redactorul șef adjunct Ștefan Costea și secretarul responsabil de redacție Ioana Boja. Desfășurate într-un spirit colegial, deschis și responsabil, dezbaterile au evidențiat principalele realizări ale revistei în domeniul vieții social-politice și științifice a țării noastre, concomitent cu o serie de neîmpliniri sau așteptări insuficient satisfăcute ale cititorilor, reprezentați atât de cadre de specialitate, cît și de lucrători care activează în practica socială.

Prezentăm textul prescurtat al intervențiilor participanților la aceste două consfătuiri.

Prof. univ. Elisabeta Trăistaru (secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R.): Revista „Viitorul social” aduce o contribuție importantă la desfășurarea activității ideologice din țara noastră, remarcîndu-se, alături de celelalte publicații social-politice și științifice, ca o adevărată tribună de dezbateri a principalelor probleme cu care se confruntă practica vieții noastre politice și social-economice. Dealtfel, „Viitorul social” are tradiții îndelungate în acest sens, remarcîndu-se ca una dintre publicațiile care au contribuit, prin forța mesajelor sale, la dezvoltarea conștiinței politice, la pătrunderea și răspîndirea principiilor teoriei socialismului științific în rîndul mișcării revoluționare, la sporirea rolului clasei muncitoare, la întreaga dezvoltare economico-socială și culturală a țării noastre. Deși în anul 1972 și-a reluat activitatea ca revistă de sociologie, această publicație a găzduit, deopotrivă studii și articole de teorie și practică economică și politică, de istorie, demografie sau din alte domenii ale vieții noastre social-politice, obiectivul său principal fiind acela de a răspunde înalțelor comandamente ale vieții sociale, exigențelor exprimate în documentele P.C.R. și în cuvîntările secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Integrînd și valorificînd în paginile sale rezultatele cercetărilor din domeniul științelor sociale, revista „Viitorul social” s-a constituit și se constituie într-o veritabilă tribună de idei novatoare, contribuind la clarificarea noilor probleme teoretice izvorite din practica economică și social-politică.

Avînd în vedere profilul larg, cuprinzător al tematicii abordate, sarcinile noi trasate de conducerea partidului activității politico-ideologice și cultural-educative, considerăm că în paginile revistei ar fi util să-și găsească, mai frecvent locul, studii privind relațiile dintre cultură și sistemul social-politic, dintre cultură și democrație. Totodată, să fie abordate, cu prioritate, probleme privind conducerea economico-socială în profil teritorial, transformările calitative, înnoitoare din viața satului socialist, rolul activ, transformator al conștiinței socialiste a oamenilor muncii în etapa actuală, raportul dialectic dintre conștiință și baza materială a noii orînduirii sociale.

Se impune din partea autorilor un efort mai susținut și mai eficient pentru înlăturarea caracterului descriptiv sau pur teoretic al unor studii și articole și formularea unor propuneri de soluții concrete în sprijinul practicii sociale, al cerințelor factorilor de decizie politică.

Considerăm, de asemenea, că se impune creșterea combativității publicației față de concepțiile și mentalitățile înapoiate, retrogradate, față de diferite curente și tendințe în gîndirea social-politică economică și filosofică contemporană.

Având în vedere rolul și ponderea tineretului în procesul complex al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării țării spre comunism, sugerăm publicarea unor concluzii despre din cercetările sociologice concrete privind educația prin muncă și pentru muncă, cea patriotică și materialist-științifică a tinerei generații.

De asemenea, considerăm că trebuie să fie ogândite mai intens noile probleme teoretice izvorite din documentele Plenarei lărgite și Conferinței Naționale cu privire la rolul partidului de centru vital al întregii noastre societăți, raportul dialectic dintre partid și stat în etapa actuală, conținutul și funcțiile statului de democrației muncitorești, revoluționare, rolul națiunii în socialism și în lumea contemporană, raportul dintre general și particular, național și internațional în edificarea socialismului și comunismului. Procedind în acest mod redacția revistei va putea obține noi succese în efortul de îmbogățire a tematicii și activității publicației la continua sa afirmare în peisajul publicistic al țării, în cadrul căruia deține deja un rol distinct, de primă importanță.

Paul Dușcă (profesor de filosofie, liceul „Tudor Arghezi” - Craiova): Consider că structura revistei cuprinde o problematică diversă din domeniul științelor sociale și politice, iar tratarea teoretică a articolelor prezintă o înaltă ținută științifică. În paginile revistei „Viitorul social” se realizează o reflectare adecvată a aspectelor realității sociale, manifestându-se preocuparea pentru o bună informare a cititorilor asupra problemelor sociologice internaționale ca și asupra gândirii social-politice din România. Cred totuși că ar trebui dată o mai mare extindere aspectelor informative ale revistei, prin publicarea mai multor recenzii, note de lectură și a unui fișier bibliografic mai detaliat. Mi se pare că în cadrul revistei se acordă prea puțină atenție problemelor privind cercetarea sociologică de teren, mai ales a aceleia din domeniul sociologiei educației. Anul trecut am reținut câteva articole interesante dedicate sociologiei industriale, dar ar fi bine să se insiste în continuare asupra deficitului de forță de muncă din unele ramuri ale industriei ca și asupra aspectelor de orientare și selecție profesională. Personal am impresia că se acordă prea puțin spațiu cercetărilor asupra fenomenului religios; ar fi interesant de abordat o asemenea tematică, prezentându-se intensitatea acestui fenomen în funcție de categorii de vîrstă, preocupări, nivel de cultură, mediu social etc.

Consider, de asemenea, că în revistă ar trebui să-și găsească locul mai multe studii dedicate problemelor de sociologie a artei, literaturii și culturii, prin diminuarea spațiului acordat problemelor de drept, de economie politică și politică economică al căror specific poate fi valorificat în alte reviste de profil.

Ion Trăistaru (prof. univ. dr., Universitatea din Craiova): Mă număr printre cititorii revistei încă de la înființarea sa. Deși revista nu se adresează direct economiștilor, oferă suficiente elemente informative și pentru aceștia. Deși revista a publicat o serie de comentarii interesante asupra unor probleme științifice actuale, cred că ar trebui să se pună, în viitor, un mai mare accent pe publicarea acelor studii care abordează nuanțat problematica gândirii social-politice contemporane. Ca economist, sugerez extinderea problematicii omului în societatea contemporană din unghiul de vedere al calității vieții, aspect care nu este, încă, prea bine exprimat. Sugerez, de asemenea, o sistematizare și o selecție mai riguroasă a lucrărilor de specialitate din literatura străină și o prezentare mai intensă a lucrărilor apărute în țara noastră, pentru ca cititorii să fie în măsură să se informeze mai exact în acest domeniu. O altă problemă a căreia cred, că trebuie să i se acorde atenție este aceea a eticii profesionale a unor colaboratori, chiar prestigioși, ai revistei „Viitorul social” care publică același material în alte publicații, uneori fără să schimbe nimic din conținutul lui. Problema selecției colaboratorilor este deosebit de importantă, impunându-se și din acest punct de vedere o mai bună reprezentativitate a acestora pe județe și centre universitare.

Liana Vasilache (profesor de filosofie, liceul „Frații Buzzești” - Craiova): Consider că multe dintre materialele publicate în paginile revistei „Viitorul social” mi-au fost de un real folos în lărgirea orizontului profesional și cultural, cit și în activitatea desfășurată la catedră. Observ, totuși, o prea mare mobilitate a rubricilor acestei publicații, care se modifică, uneori prea des. Propun abordarea mai concretă a problemelor privitoare la specificul construirii socialismului în țara noastră, instaurarea unei noi ordini economice internaționale și alte aspecte fundamentale ale contemporaneității, pentru a fi prezentate în revistă cit mai multe soluții practice. Ar trebui să se acorde o mai mare pondere studiilor care se ocupă de contradicțiile din societatea noastră și de căile lor concrete de soluționare. Personal, cred că ar fi necesară îmbogățirea problematicii revistei cu includerea unor probleme care privesc mai ales educația tineretului și organizarea și reglarea relațiilor interumane.

Mihai Simion (conf. univ. dr., Universitatea din Craiova): Apreciez includerea cu prioritate în paginile revistei a unei problematici inedite și interesante și consider o realizare

faptul că, pe marginea ei, sînt publicate mai multe puncte de vedere, uneori diferite între ele. Consider că ar trebui acordată o mai mare atenție problemelor de perspectivă socială privite din punct de vedere multi și interdisciplinar.

Dumitru Otovescu (cercetător, Centrul de științe sociale, Craiova): Consider ca deosebit de pozitivă întreaga activitate de pînă acum a revistei și subliniez, mai cu seamă, utilitatea fișierului bibliografic, a grupajului de note de lectură, iar, mai recent, intensitatea preocupărilor pentru valorificarea gândirii sociologice interbelice. Propun, însă, o accentuare a funcției critice a revistei, prin găzduirea, între rubricile ei, a unor studii și articole în care să se manifeste mai pregnant punctul de vedere propriu în confruntările de idei contemporane. Ar trebui publicate, de asemenea, mai multe sinteze asupra mișcării sociologice mondiale și asupra direcțiilor de concentrare a eforturilor sociologilor pe plan național. Mi se pare că ar trebui mai mult încurajată elaborarea de studii cu rol previzional, care să evidențieze dinamica și evoluția de perspectivă a proceselor sociale specifice societății românești. Nu ar fi lipsit de interes dacă revista „Viitorul social” s-ar concentra asupra unor teme prioritare, abordate interdisciplinar, în manieră monografică și care ar putea fi publicate, de pildă, în cadrul unui singur număr al revistei. Sugerez ca, periodic, în funcție de transformările și evenimentele ce au loc în sistemul relațiilor interne și internaționale, colegiul de redacție să stabilească un grup de teme și probleme prioritare ale căror date și soluții se impun a fi cercetate și valorificate periodic în paginile revistei.

Pentru a extinde cercul de cititori ai revistei, consider că trebuie renunțat la acele articole care prin limbajul lor pretentios, lipsit de claritate și accesibilitate, nu se justifică nici teoretic și nici aplicativ. Se impune, totodată, acordarea unei mai mari atenții pentru publicarea studiilor care abordează metode și tehnici de cercetare și pentru publicarea unor traduceri din cele mai reprezentative lucrări de specialitate existente în literatura mondială. În încheiere, doresc să-mi exprim speranța că revista va ști să acorde o mai mare atenție selectării cercului său de colaboratori, pentru afirmarea preocupărilor tinerilor care și-au făcut din sociologie o profesie și un ideal de muncă și pentru înlăturarea unor aspecte nedorite care duc la „monopolizarea” rubricilor de unii și aceiași autori.

Ion Pătroiu (director al Centrului de științe sociale, Craiova): Așteptăm de la această revistă să direcționeze cercetrea din sociologie și celelalte discipline științifice, deoarece mi se pare că este cea mai bună și cea mai modernă din revistele noastre de științe sociale. Apreciez mobilitatea tematicii abordate în revistă, dar cred că ar trebui să se renunțe la inserarea unor articole de „serviciu” care n-au nici-o legătură cu profilul ei.

Din acest punct de vedere, „Viitorul social” publică citeodată și articole de istorie care și-ar putea afla găzduirea în coloanele unor alte reviste de profil. Mai semnificative și mai pretioase pentru cititori ar fi acele studii care să trateze contribuția mișcării muncitorești și a partidului nostru la dezvoltarea gândirii sociale românești. Mi se pare că și sub aspectul colaboratorilor revista rămîne încă datoare, fiind necesară o antrenare, în acest sens, a profesorilor de științe sociale din școlile generale și din liceu, ale căror cercetări s-ar putea alătura celor întreprinse de insitutele se specialitate. Consider, în același timp, că revista ar trebui să promoveze mai mult spiritul critic care, uneori, lipsește din paginile ei.

Rodica Țugui (cercetător, Centrul de științe sociale, Craiova): După părerea mea, studiile publicate în revistă ar trebui să reprezinte nivelul cel mai înalt de abordare științifică a unei probleme, constituind, din acest punct de vedere, adevărate modele de urmat. Pentru realizarea acestui deziderat cred că se impune o mai mare exigență în ceea ce privește selecția materialelor oferite redacției, evitîndu-se acele materiale care n-au o fundamentare științifică, nu respectă principiile epistemologice sau care „rap” în mod artificial planul teoretic de cel empiric. Aș dori ca „Viitorul social” să informeze mai riguros și mai competent pe cititor asupra manifestărilor științifice ca și asupra publicațiilor reprezentative pe plan internațional. N-ar fi lipsită de interes o informare asupra evidenței și evoluției cercetărilor sociologice efectuate în diverse zone ale țării, de diferite instituții specializate, pentru a avea, în acest mod, o imagine globală a preocupărilor sociologilor din țara noastră. Se impune, cred eu, reluarea și permanentizarea rubricii de sociologie a culturii, pentru a cuprinde în cadrul ei studii asupra loisir-ului, mass-media etc. Ar fi interesantă, totodată, inițierea unor numere tematice consacrate anumitor evenimente științifice semnificative sau unor investigații cu caracter interdisciplinar.

Roman Miron (lector universitar, catedra de filosofie, Universitatea din Craiova): Consider că interesul cititorilor pentru „Viitorul social” depășește cu mult tirajul revistei. Am în vedere nu atît numărul de exemplare distribuite prin chioșcuri de difuzare, cît mai ales cel care intră în fondul bibliotecii instituțiilor de învățămînt; existența unui singur exemplar

Tace inoperantă, de exemplu introducerea revistei în bibliografia curentă pentru cursurile de filosofie, socialism științific sau sociologie, destinate citorva mii de studenți. În pofida acestor deficiențe ale sistemului de difuzare, revista reușește, cred eu, să fie oglindă fidelă a imaginii mișcării sociologice din țara noastră. Cu toate acestea se poate remarca o anumită inegalitate tematică, ceea ce face ca multe dintre paginile revistei să fie dedicate unor probleme de resortul unor discipline sociale care posedă reviste proprii. Pe de altă parte există o anumită tendință de scădere a ponderii studiilor care prezintă concluziile unor cercetări de teren. În acest sens, consider că este necesar studierea concretă a contradicțiilor sociale prin indicarea variantelor unor soluții aplicative, de „terapie socială” și de rezolvare a lor în context global sau zonal; ar trebui depășită aici viziunea „microsocială” prin abordarea mai curajoasă a aspectelor cu caracter macrosocial. În ceea ce privește orientarea tematică de perspectivă a publicației, ar fi de dorit, cred eu, organizarea unor întâlniri de lucru între redacțiile revistelor cu profil social pentru corelarea activității lor pe linia evitării repetărilor și a conturării unui specific tematic al fiecăreia din aceste reviste în parte.

Livia Dordea (*sociolog, Centrul de științe sociale, Craiova*): Ar fi de dorit o relație mai echilibrată între diferitele ramuri sociologice reprezentate în cadrul revistei ca și o pondere mai echilibrată a studiilor aparținând unor cercetători din discipline diferite.

Deși în multe numere sociologia a lăsat tot mai mult loc, în spațiul revistei, istoriei, etnografiei, științelor juridice, celor economice, medicinei ș.a., rezultatul este doar o coexistență reciproc indiferentă și nu un pas în împlinirea dezideratului interdisciplinarității. Din paginile revistei „Viitorul social” absentează studii reprezentative de sociologia familiei românești, sociologia educației și sociologia culturii. Cred că ar prezenta importanță, pentru colegiul redacțional, o evaluare și o estimare cât mai exactă a reprezentativității studiilor pe zonele țării, considerarea raportului dintre practicieni și cercetători și ponderea contribuției diferitelor generații de sociologi, în ansamblul autorilor publicației. Personal, mi se pare că conștientizarea necesității acute de comunicare între cercetători și a necesităților actuale de studii comparative în cercetarea sociologică românească ar trebui să se traducă și printr-o mai frecventă dezbateră și prezență a problemelor metodologice care să-și găsească mai intens locul în coloanele revistei.

★

Nicolae Niculescu (*directorul Școlii interjudețene de partid, Constanța*): Este un fapt pozitiv că revista „Viitorul social” abordează pe larg diferitele probleme le vieții noastre economico-sociale, antrenând la aceasta specialiști din mai multe discipline. Cred, însă, că ar trebui lărgit cerul de colaboratori ai revistei, prin formarea unui colectiv mai extins care să cuprindă nume prestigioase ale vieții noastre politice și științifice. Totodată, în ceea ce privește tematica, revista rămâne încă datorare publicării unor studii care să analizeze modul de evoluție a intereselor sociale în societatea noastră, apropierea dintre clase și categorii sociale, mobilitatea socială, apariția unor noi profesii și dinamica altor fenomene cu caracter social și economic.

Călin Tița (*sociolog, Constanța*): Deși revista „Viitorul social” a fost în anii trecuți de un real folos tuturor celor care activăm în practica socială, în ultimul timp și-a restrins aria tematică dedicată problemelor de sociologie aplicativă, transformându-se într-un organ de presă care popularizează mai mult rezultatele cercetării teoretice. Mă refer concret la cazul sociologiei industriale unde o serie de probleme concrete cum ar fi fenomenul fluctuației, pregătirea cadrelor, stilul de conducere, utilizarea intensivă a timpului de lucru, organizarea și retribuirea echitabilă a muncii, care sînt, pentru noi, deosebit de presante își găsesc mai puțin locul în paginile revistei. Spațiul dedicat prezentării cercetărilor de teren este prea mic, neglijindu-se, în acest mod, preocupările sociologului de întreprindere. Consider, în același timp, că ar trebui acordată o mai mare atenție soluțiilor concrete, o serie din studiile publicate în revistă prezentînd soluții prea generale pentru a avea o utilitate nemijlocit practică.

Petru Lisievici (*psihosociolog, Constanța*): În pofida realizărilor sale incontestabile și a utilității ei pentru cei care activează în domeniul științelor sociale și politice, revista „Viitorul social” se prezintă, uneori, într-o notă festivă, concretizată în apariția unor studii de interes periferic sau marginal, care nu răspund imperativelor actuale ale cercetării sociologice. Alături, în abordarea problemelor predomină o viziune îngustă sau unilaterală, ceea ce face ca multe dintre aspectele vieții noastre sociale să fie prezentate exclusiv din unghiul de vedere al economistului, ignorîndu-se, astfel, dimensiunile și consecințele lor umane. Ar fi de dorit în viitor să se diversifice structura tematică a revistei, pentru a include în cadrul ei probleme cu caracter concret și critic și pentru a aborda teme cum ar fi rolul școlii în dezvoltarea social-economică, raportul dintre existență și conștiința socială, promovarea cadrelor, optimizarea cadrului instituțional de elaborare a deciziilor etc.

Gheorghe Dumitrașeu (*lector univ. Institutul de învățământ superior, Constanța*): Apreciez în mod deosebit activitatea sociologilor și consider că rezultatele activității lor pot influența favorabil societatea românească. Deseori, însă, și acest lucru este vizibil, uneori, în paginile revistei „Viitorul social”, sociologii nu fac altceva decât să legitimizeze unele măsuri, în loc să propună variante optime reiesite din cercetările de teren. Consider că ar trebui acordată, totodată, o atenție deosebită popularizării investigațiilor întreprinse asupra populației României și asupra tendințelor ei de dezvoltare în viitor, pentru o înțelegere mai adecvată a specificului unor procese etnice sau zonale.

Ion Ferenez (*psihosociolog, Laboratorul de psihologie navală, Constanța*): Ar fi de dorit ca revista să se angajeze mai curajos în abordarea unor teme și probleme de maximă importanță și actualitate, renunțându-se la publicarea unor studii și articole care demonstrează teze, idei și poziții de multă vreme cunoscute și acceptate în frontul nostru științific. Personal, cred că ar trebui acordată o mai mare atenție problemelor de critică și perspectivă socială, oferindu-se factorilor de decizie modele concrete de organizare socială și politică. O pondere deosebită ar trebui să o dețină în cadrul revistei și acele studii care se ocupă de dezvoltarea agriculturii, raporturile ei cu industria, fiind interesante de publicat, în acest sens, o serie de rezultate ale unor cercetări zonale.

Matei Dănuț Cristian (*Secretar Com. Municipal U.T.C. Constanța*): În revista „Viitorul social” își găsesc, încă, prea puțin locul studiile publicate de tinerii sociologi și cele care reflectă problemele actuale ale tinerei generații. Consider că problema pregătirii cadrelor și a criteriilor cele mai adecvate de selecție și de evaluare a competenței acestora ar trebui să constituie o preocupare mai frecventă a revistei, sensibilizând, în acest mod, tinăra generație de sociologi. Pentru o reprezentare mai largă și corespunzătoare a studiilor și articolelor publicate în revistă, propun limitarea lor la un anumit număr de pagini, evitându-se astfel generalitățile și lucrurile comune și făcându-se spațiu disponibil pentru multiplele preocupări științifice ale sociologilor și specialiștilor din țara noastră.

Ștefan Mihai (*Lector univ. dr. Inst. de învățământ superior—Constanța*): Profit de acest prilej pentru a propune Academiei de Științe Sociale și Politice, care patronează și activitatea revistei „Viitorul social”, înființarea la Constanța a unui centru de științe sociale, în cadrul căreia să fie abordate teme prioritare din planul de stat. Rezultatele cercetărilor întreprinse aici ar putea fi publicate în revista „Viitorul social”, corelându-se, astfel, preocupărilor noastre cu cele ale altor colective din țară.

Diceanu Dinu (*Lector Cabinetul jud. de partid, Constanța*): Consider că trebuie amplificată activitatea de popularizare a datelor unor cercetări din domeniul sociologiei profierind pagandei, concret cadrelor care lucrează în acest domeniu metodologii și tehnici adecvate care să le utilizeze în activitatea lor.

În paginile revistei nu se acordă, încă, prea mare atenție problemelor antrenate de noua revoluție agrară, trebuind, ca pe viitor să fie publicate cu prioritate acele studii care abordează aspecte ale forței de muncă din agricultură și ale progresului tehnic din acest domeniu. În ceea ce privește difuzarea revistei, consider că propaganda care se face în legătură cu apariția revistei este încă insuficientă, trebuind o mai intensă activitate pentru pătrunderea ei în rindul cititorilor.

Organizarea celor două consfătuiri cu cititorii, de la Craiova și Constanța s-a dovedit, astfel, a avea o utilitate neindoielnică.

În cadrul dezbaterilor s-au formulat numeroase propuneri privind temele și tematica ce prezintă interes teoretic și practic, pentru toți specialiștii din domeniul științelor sociale angajați în frontul cercetării, învățământului și practicii sociale-politice.

Au răspuns din partea revistei la toate aceste observații, propuneri și sugestii prof. univ. dr. Ion Iordăchel (redactor-șef) și conf. univ. dr. Ștefan Costea (redactor șef adjuncț).

Prin conținutul și modul lor de desfășurare, prin caracterul deschis și exigent al dezbaterilor, întâlnirile revistei noastre cu cititorii s-au dovedit a fi deosebit de utile în eforturile făcute de întreg colegiul de redacție pentru ridicarea nivelului calitativ și a eficienței revistei.

Tuturor participanților la acest dialog și celor ce au facilitat organizarea lui, le transmitem sincerele noastre mulțumiri.

Colegiul de redacție